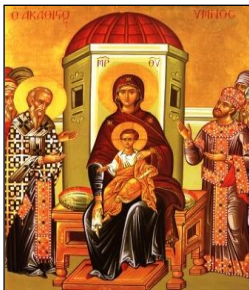

ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ (B1, B4, B5, B8)

Ένα επίκαιρο θέμα σήμερα παιδιά. Ο Ακάθιστος Ύμνος ή Χαιρετισμοί της Θεοτόκου. Αφού διαβάσετε το κείμενο, στο τέλος έχει μια μικρή άσκηση να συμπληρώσετε. Πηγαίνοντας στο youtube και γράφοντας την διεύθυνση <https://www.youtube.com/watch?v=AilKcx6GWbo> μπορείτε να παρακολουθήσετε τον ύμνο και την ιστορία του.

Μέσα στο θησαυροφυλάκιο της Εκκλησιαστικής υμνογραφίας ξεχωριστή θέση κατέχει το πολυτίμητο διαμάντι που ακούει στο όνομα **ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ**. Η αξία του ύμνου είναι, πράγματι, ανεκτίμητη και η σημασία του ξεπερνά κατά πολύ τα όρια ενός απλού θρησκευτικού κειμένου.

Μέσα στους στίχους του ύμνου σμίγουν, απόλυτα συνταιριασμένες, η ανθρώπινη ποιητική ευαισθησία, η αγγελική δοξολογική διάθεση και η Θεϊκή κοσμοσωτήρια παρουσία. Δεν είναι υπερβολή να χαρακτηρίσουμε τον ύμνο αυτό σα μια ποιητική σύνοψη της αλήθειας του Ευαγγελικού μηνύματος.

A. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΥΜΝΟΥ

Ο Ακάθιστος Ύμνος χρησιμοποιήθηκε επίσημα για πρώτη φορά, μετά τη διάσωση της Κωνσταντινούπολης από τους Αβάρους το 626 μ. Χ. Από τότε καθιερώθηκε στη συνείδηση της Εκκλησίας ως ο ύμνος που εξέφραζε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα αισθήματα ευγνωμοσύνης των πιστών προς την Κυρία Θεοτόκο, προς την Υπέρομαχο Στρατηγό, προς την Ανύμφευτη Νύμφη.

Το βέβαιο είναι ότι ο ύμνος δε γράφτηκε τις δύσκολες εκείνες μέρες της πολιορκίας της Κωνσταντινούπολης. Ήταν γραμμένος από προηγούμενος σε άγνωστο δυστυχώς για μας, χρόνο και από άγνωστο συγγραφέα.

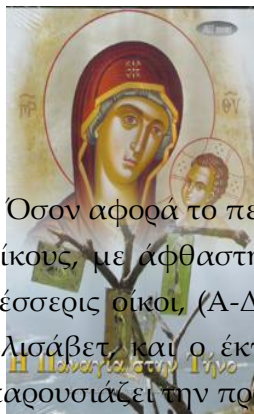
Ιστορικό πλαίσιο: Το 626 μ. Χ. ενώ ο τότε αυτοκράτορας Ηράκλειος απουσίαζε με το στρατό του στην Περσία, όπου είχε πάει για να απελευθερώσει τον Τίμιο Σταυρό, οι Άβαροι βρήκαν την ευκαιρία να πολιορκήσουν την Κωνσταντινούπολη, θέλοντας τον πλούτο και την ομορφιά της. Οι υπερασπιστές της ήταν λίγοι αλλά στο οπλοστάσιο τους διέθεταν ένα δυνατό κι ακαταμάχητο όπλο, την πίστη στο Θεό και την ελπίδα στην Παναγία. Πράγματι η Υπεραγία Θεοτόκος δε διέψευσε τις ελπίδες των πιστών της. Ενώ ήταν Αύγουστος, ένας ξαφνικός ανεμοστρόβιλος προκάλεσε πρωτοφανή τρικυμία με αποτέλεσμα ο στόλος των Αβάρων να καταβυθιστεί και οι πολιορκητές να αποχωρήσουν κατατρομαγμένοι. Έτσι η Πόλη σώθηκε.

Ο λαός της Κωνσταντινούπολης αναγνωρίζοντας τη συμβολή της Θεοτόκου στη σωτηρία του, απέδωσε τη νίκη στην Υπέρομαχο Στρατηγό και όρθιος έψαλλε προς Αυτήν, στον ιερό ναό της Παναγίας των Βλαχερνών, τον σήμερα γνωστό σε όλους μας, Ακάθιστο Ύμνο. Τις ώρες που η χαρά, η ευχαριστία και η ευγνωμοσύνη πλημμύριζε τις καρδιές των πιστών, συνετέθη και το κοντάκιο « Τη υπερμάχω... ».

Β. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Ο Ακάθιστος Ύμνος είναι γνωστός και με τη λέξη, **«κοντάκια»**, γιατί ανήκει σε αυτό το είδος των εκκλησιαστικών τροπαρίων. Αποτελείται από το **προοίμιό** του, και από **24 Οίκους (στροφές)** που έχουν **αλφαβητική ακροστιχίδα** (στροφή – γράμμα αλφαβήτου)

Οι στροφές διακρίνονται σε δύο είδη, στις μεγάλες και τις μικρές. Οι μεγάλες στροφές, που αντιστοιχούν στους περιττούς αριθμούς (1η, 3η, 5η, 7η κλπ), περιέχουν τις περίφημες χαιρετιστήριες εκφράσεις προς την Παναγία και καταλήγουν με το υπέροχο **«Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε»**. Οι μικρές στροφές αντιστοιχούν στους ζυγούς αριθμούς (2η, 4η, 6η, 8η κλπ) και καταλήγουν όλες με την αναφώνηση, «Αλληλούια» (Να αινείτε τον Κύριο).

Όσον αφορά το περιεχόμενο του ύμνου, θα λέγαμε ότι ο ποιητής ασχολείται με θέματα ιστορικά αλλά και θεολογικά. Στους πρώτους δώδεκα οίκους, με άφθαστη ποιητική μαεστρία, αναπαριστά μπροστά μας γεγονότα που με απλότητα καταγράφονται στα Ευαγγέλια. Οι πρώτοι τέσσερις οίκοι, (Α-Δ), περιγράφουν τα γεγονότα του Ευαγγελισμού. Ο πέμπτος οίκος, (Ε), αναφέρεται στη συνάντηση της Θεοτόκου με την Ελισάβετ και ο έκτος, (Ζ), στις αμφιβολίες που δημιουργήθηκαν στον Ιωσήφ από την εγκυμοσύνη της Παναγίας. Ο έβδομος οίκος, (Η), παρουσιάζει την προσκύνηση του μικρού Χριστού από τους βοσκούς, ενώ οι επόμενοι τρεις, (Θ-Κ), αφηγούνται τα σχετικά με τους τρεις Μάγους (προσκύνηση του Χριστού, αποφυγή Ηρώδη). Ο εντέκατος οίκος, (Λ), μιλά για τη φυγή του Χριστού στην Αίγυπτο και τέλος ο δωδέκατος, (Μ), περιγράφει την Υπαπαντή του Κυρίου.

Στους άλλους δώδεκα οίκους, με έντεχνο λυρικό τρόπο, ο ποιητής καταγράφει θεολογικές αλήθειες που αναφέρονται στη σημασία του σωτηριώδους έργου του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, στη δυνατότητα θέωσης των ανθρώπων και, βέβαια, στην καθοριστική συμβολή της Παναγίας στο όλο σχέδιο του Θεού.

Πολλές φορές μέχρι τώρα αναφερθήκαμε στον ποιητή του ύμνου, χωρίς όμως να χρησιμοποιήσουμε το όνομά του. Κι αυτό γιατί, δυστυχώς, μάς είναι άγνωστος. Οι ειδικοί μελετητές του ύμνου δεν έχουν αποφασίσει τελεσίδικα, ποιος συνέθεσε τον περίφημο αυτό ύμνο, που, εδώ και αιώνες, συγκινεί εκατομμύρια πιστών. Οι περισσότεροι θεωρούν ως ποιητή του ύμνου το **Ρωμανό το Μελωδό**, άλλοι όμως τον αποδίδουν σε διάφορους άλλους εκκλησιαστικούς υμνογράφους (Σέργιο, Γεώργιο Πισίδη κ.α.).

Γ. ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΎΜΝΟΥ

Ο Ακάθιστος ύμνος όταν ψάλλεται στις Εκκλησίες μας, συνοδεύεται πάντοτε με το Μικρό Απόδειπνο και τον κανόνα του υμνογράφου Ιωσήφ μοναχού.

Η Ακολουθία του Ακάθιστου Ύμνου κατά σειρά περιλαμβάνει:

- α. Το πρώτο μέρος του Μικρού Αποδείπνου.
- β. Τον κανόνα του υμνογράφου Ιωσήφ
- γ. Τις στροφές του Ακάθιστου Ύμνου.
- δ. Το τελευταίο μέρος του Μικρού Αποδείπνου.

Πότε ψάλλεται ο Ακάθιστος Ύμνος;

Ψάλλεται την περίοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, και συγκεκριμένα τις πρώτες πέντε Παρασκευές της. Οι 24 οίκοι του ύμνου, χωρίζονται σε τέσσερις εξάδες, που ονομάζονται "στάσεις". Κάθε στάση ψάλλεται την αντίστοιχη Παρασκευή. Την πέμπτη Παρασκευή, επαναλαμβάνονται και οι τέσσερις στάσεις.

«Χαίρε κλίμαξ επουράνιε δι' ης κατέβει ο Θεός»

Α. ΠΡΟΟΙΜΙΟ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΎΜΝΟΥ

Το προοίμιο του Ακάθιστου Ύμνου, το γνωστό σε όλους, "Τη υπερμάχω στρατηγώ.." πέρα από την εκκλησιαστική του αξία, είναι βαθιά συνδεδεμένο και με την ιστορική πορεία του Ελληνισμού.

Η κραυγή προς την Υπέρμαχο Στρατηγό να προστατεύει το γένος των Χριστιανών, είναι μια διαχρονική κραυγή, δεδομένου ότι, πολλοί εχθροί επιβουλεύονται τη φυσική, την εθνική και την εκκλησιαστική μας ύπαρξη.

Η ιστορία του Ελληνισμού ήταν, είναι, και δυστυχώς φαίνεται θα συνεχίσει να είναι, μια πορεία μέσα από φοβερά επικίνδυνες συμπληγάδες. Σε τούτη την πορεία, η μόνη αξιόπιστη σύμμαχος και προστάτης, ήταν πάντα η Παναγία. Γι αυτό και το προοίμιο του Ακάθιστου Ύμνου ρίζωσε στις καρδιές των Ελλήνων Χριστιανών κι έγινε ένα είδος εκκλησιαστικού εθνικού ύμνου.

Θα παραθέσουμε, στη συνέχεια, το τροπάριο αυτό και θα προσπαθήσουμε να το αποδώσουμε στα Νέα Ελληνικά.

"Τη υπερμάχω στρατηγώ τα νικητήρια,
ως λυτρωθείσα των δεινών ευχαριστήρια,
αναγράφω σοι η πόλις σου Θεοτόκε.
Αλλ' ως έχουσα το κράτος απροσμάχητον,
εκ παντοίων με κινδύνων ελευθέρωσον
ίνα κράζω σοι, Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε"

"Εγώ η πόλη σου Θεοτόκε,
αποδίδω σε σένα, την προστάτιδα στρατηγό,

τους ευχαριστήριους ύμνους για τη νίκη,
επειδή λυτρώθηκα από τα δεινά.
Καθώς (Παναγία) έχεις ακαταμάχητη δύναμη,
από όλους τους κινδύνους ελευθέρωσέ με,
για να αναφωνώ σε σένα,
Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε"

Εργασία

Να συμπληρώσετε τα κενά:

Ο Ακάθιστος Ύμνος είναι ένα ποίημα _____ στροφών, που καθιερώθηκε η χρήση του μετά τη θαυματουργική _____ της _____ από τους _____ το _____ μ. Χ. Ονομάστηκε έτσι γιατί τον έψαλλαν _____.

Ονομάζεται επίσης και _____ της _____ γιατί οι μισές _____ περιέχουν φράσεις που ξεκινούν με το _____ και εγκωμιάζουν το _____ της Θεοτόκου. Μια άλλη ονομασία που χρησιμοποιείται είναι _____, γιατί το ποίημα ανήκει σ' αυτό το _____.

Οι στροφές έχουν αλφαβητική ακροστιχίδα και είναι χωρισμένες σε _____ εξάδες. Κάθε εξάδα ονομάζεται _____ και ψάλλεται την αντίστοιχη _____.

Την _____ Παρασκευή ψάλλονται _____ μαζί οι στροφές.

*«Χαίρε σκηνή του Θεού και Λόγου
Χαίρε Αγία Αγίων μείζων...»*